

Yksityisten arkistojen valtionapulakityöryhmän muistio

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:17

Yksityisten arkistojen valtionapulakityöryhmän muistio

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:17

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto / Utbildnings- och forskningspolitiska avdelningen

PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.html>

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet, 2006

ISBN 952-485-180-6 (nid./htf)

ISBN 952-485-181-4 (PDF)

ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/
Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2006:17

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2006:17

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
14.6.2006

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Yksityisten arkistojen valtionapulakityöryhmä Puheenjohtaja: Juhani Hakkarainen Sihteeri: Kenth Sjöblom	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä		
	Toimeksiantaja Opetusministeriö		
	Toimielimen asettamispvm 9.3.2006	Dnro 25/040/2006	
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Yksityisten arkistojen valtionapulakityöryhmän muistio (Promemoria av en arbetsgrupp för statsunderstöd till privata arkiv)			
Julkaisun osat Muistio + liitteet			
Tiivistelmä <p>Työryhmän tehtäväksi annettiin valmistella säädösehdotukset yksityisluonteisten arkistojen valtionavustusjärjestelmän uudistamiseksi. Tavoitteeksi asetettiin laskennallisiin perusteisiin pohjautuva valtionavustusjärjestelmä, joka olisi nykyistä olennaisesti yksinkertaisempi ja helpompi hallintoitava. Järjestelmän tulisi kannustaa valtionavustuksen saajia arkistohoidollisesti korkeatasoisen toiminnan ohella kustannustietoisuuteen ja toiminnallisiin ratkaisuihin, jotka edistävät voimavarojen järkevää käyttöä yksittäisen arkiston ja koko järjestelmän puitteissa. Uudistuksen tuli olla valtiontalouden kannalta kustannusneutraali.</p> <p>Työryhmä ehdottaa säädettäväksi lain yksityisten arkistojen valtionavusta, jolla korvataan vuonna 1975 voimaan tullut laki yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta. Työryhmän ehdotuksen mukaan yksityisille arkistoille, joilla on huomattavaa tieteellistä merkitystä, voidaan myöntää pysyväisluonteista valtionavustusta. Arkiston hyväksyy pysyväisluonteiseen valtionapuun oikeutetuksi opetusministeriö. Laissa säädetään edellytyksistä, jotka pysyväisluonteiseen valtionapuun oikeutetun arkiston tulee täyttää. Lisäksi ehdotetaan, että arkistoille voidaan myöntää harkinnanvaraista avustusta erityisiin kehittämishankkeisiin tai useampien arkistojen yhteisiin hankkeisiin. Lain mukaisten avustusten osalta valtionapuviranomaisena toimii Kansallisarkisto. Valtionavustuksiin sovelletaan muutoin valtionavustuslain säännöksiä. Valtionavustukset myönnetään ensisijassa tieteen edistämiseen osoitetuista veikkausvoittovaroista.</p>			
Avainsanat lainsäädäntö, arkisto, yksityinen arkisto, valtionavustus			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:17	ISSN 1458-8102	ISBN 952-485-180-6 (nid.) 952-485-181-4 (PDF)	
Kokonaissivumäärä 29	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
14.6.2006

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgruppen för statsunderstöd till privata arkiv Ordförande: Juhani Hakkarainen Sekreterare: Kenth Sjöblom	Typ av publication Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar		
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet		
	Datum för tillsättande av 9.3.2006	Dnro 25/040/2006	
Publikation (även den finska titeln) Promemoria av en arbetsgrupp för statsunderstöd till privata arkiv (Yksityisten arkistojen valtioneapulakityöryhmä)			
Publikationens delar Promemoria + bilagor			
Sammandrag <p>Arbetsgruppen fick i uppdrag att utarbeta förslag till författningar för revidering av statsbidragssystemet för arkiv av privat karaktär. Målsättningen var ett statsbidragssystem som baserade sig på kalkylmässiga grunder och som är betydligt enklare och lättare att administrera än det nuvarande. Systemet bör sporra mottagarna av statsunderstöd förutom till högklassig arkivverksamhet även till kostnadsmedvetenhet och funktionella lösningar som är ägnade att främja ett ändamålsenligt utnyttjande av resurser, gällande såväl de enskilda arkiven som hela systemet. Reformen bör också vara kostnadsneutral ur statsekonomins synvinkel.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår att det stiftas en lag om statsbidrag för privata arkiv, som ersätter lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär som trädde i kraft år 1975. Enligt arbetsgruppens förslag kan privata arkiv, som är av avsevärd vetenskaplig betydelse, beviljas statsbidrag av stadigvarande karaktär. Undervisningsministeriet godkänner arkiv som berättigade till statsunderstöd av stadigvarande karaktär. I lagen stadgas om de förutsättningar som ett arkiv skall uppfylla för att beviljas statsbidrag av stadigvarande karaktär. Ytterligare föreslås, att arkiven kan beviljas statsbidrag enligt prövning för särskilda utvecklingsprojekt eller för projekt som är gemensamma för flera arkiv. Riksarkivet fungerar som statsbidragsmyndighet för statsunderstöden enligt denna lag. Beträffande statsunderstöden tillämpas i övrigt stadgandena i statsunderstödslagen. Statsunderstöden beviljas i första hand från de vinstmedel för tippning som anvisats för främjande av vetenskap.</p>			
Nyckelord lagstiftning, arkiv, privat arkiv, statsunderstöd			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2006:17	ISSN 1458-8102	ISBN 952-485-180-6 (htf.) 952-485-181-4 (PDF)	
Sidoantal 29	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetsstrycket		Förlag Undervisningsministeriet	

Description

Publisher Ministry of Education	Date of publication 14.6.2006		
Authors (If a committee: name of organ, chair, secretary) Committee on state subsidies to private archives Chair: Juhani Hakkarainen Secretary: Kenth Sjöblom	Type of publication Reports of the Ministry of Education, Finland		
	Contracted by Ministry of Education		
	Committee appointed on 9.3.2006	Dnro 25/040/2006	
Name of publication Memorandum by the committee on state subsidies to private archives			
Parts Memorandum + appendices			
Abstract <p>The committee was appointed to draft legislation needed to reform the system of state subsidies to private archives. The aim was to put in place a system based on calculated unit costs which would be significantly simpler and easier to administer than the present system. The system should give incentive to the recipients not only to develop high-standard archival activities but also to seek operational solutions that are cost-effective and thereby conducive to sensible use of resources both in private archives and in the archival system as a whole. The reform should be cost neutral in terms of the national economy.</p> <p>The committee puts forward a draft Bill on state subsidies to private archives, which would replace the former Act of 1975. According to the Bill, state subsidy could be granted to private archives of great relevance for research. The archives entitled to state subsidy of a permanent nature would be approved by the Ministry of Education. The draft Act imposes certain conditions on such archives. It also contains provisions concerning discretionary subsidy which could be granted for special development projects or for projects jointly undertaken by several archives. According to the proposal, the state subsidies would be allocated by the National Archive. The subsidies would otherwise be subject to the provisions of the State Subsidies Act. The subsidies would be primarily financed from the national lottery funds.</p>			
Other information			
Name and number of series Reports of the Ministry of Education, Finland 2006:17	ISSN 1458-8102	ISBN 952-485-180-6 (pbk.) 952-485-181-4 (PDF)	
Number of pages 29	Language Finnish	Price	Degree of confidentiality public
Distributed by Helsinki University Press		Published by Ministry of Education	

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 9.3.2006 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin valmistella säädösehdotukset yksityisluonteisten arkistojen valtionavustusjärjestelmän uudistamiseksi. Tavoitteeksi asetettiin laskennallisiin perusteisiin pohjautuva valtionavustusjärjestelmä, joka olisi nykyistä olennaisesti yksinkertaisempi ja helpommin hallinnoitava. Järjestelmän tulisi kannustaa valtionavustuksen saajia arkistohoidollisesti korkeatasoisen toiminnan ohella kustannustietoisuuteen ja toiminnallisiin ratkaisuihin, jotka edistävät voimavarojen järkevää käyttöä yksittäisen arkiston ja koko järjestelmän puitteissa. Mikäli uusi järjestelmä aiheuttaisi olennaisia muutoksia nykyisen valtionavustuksen tasoon nähden, työryhmän ehdotukseen tuli sisältyä siirtymäkauden järjestelyjä, joilla muutosvaikutuksia tasoitetaan. Uudistuksen tuli olla valtiontalouden kannalta kustannusneutraali.

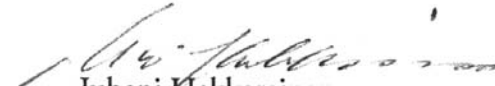
Työryhmän puheenjohtajaksi ministeriö kutsui korkeakouluneuvos Juhani Hakkaraisen (opetusministeriö) ja jäseniksi arkistonjohtaja Pirjo Kaihovaaran (Kansan Arkisto), arkistoneuvos Eljas Orrmanin (Kansallisarkisto), yksikön johtaja Marja Pohjolan (Kansallisarkisto), arkistonjohtaja Hannele Toropaisen (Porvarillisen Työn Arkisto) ja toimitusjohtaja Henry Wiklundin (Svenska litteratursällskapet i Finland). Työryhmän pysyväksi asiantuntijaksi kutsuttiin hallintojohtaja Anitta Hämäläinen (Kansallisarkisto) ja työryhmän sihteeriksi ylitarkastaja Kenth Sjöblom (Kansallisarkisto). Työryhmän tuli saada työnsä päätökseen 31.5.2006 mennessä. Mikäli työryhmän ehdotuksella olisi vaikutuksia vuoden 2007 valtion talousarvioon, työryhmän tuli tehdä niistä esitys opetusministeriölle 30.4.2006 mennessä.

Työryhmä järjesti kuulemistilaisuuden valtionapuarkistoille 3.5.2006, jossa esiteltiin työryhmässä esillä olleita laskentamalleja.

Työryhmä on todennut, että sen harkitsemat laskennalliset rahoitusmallit, jotka perustuvat henkilötyövuosiin ja laskennallisiin yksikkö- tai kiinteistökustannuksiin, johtavat niin valtionapujärjestelmän rahoittajan kuin avustusten saajienkin kannalta epätarkoituksenmukaisiin tuloksiin ja kohtuuttomiin muutoksiin eri arkistojen saamissa valtionavustuksissa. Tämän vuoksi työryhmä on päätenyt ehdottamaan valtionapujärjestelmää, joka pohjautuisi lakiin, mutta olisi valtionavustusten määräytymisen osalta valtionapuviranomaisen harkintaan perustuva. Työryhmän ehdotuksen lähtökohtana on, että nykyisten lakimääräistä valtionavustusta saavien arkistojen valtionavustukset säilyisivät nykyisen tasoisina niin absoluuttisesti kuin prosentuaalisestikin arkistojen menoista laskettuina. Työryhmä on laatinut ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Saatettuaan työnsä päätökseen yksityisarkistojen valtionavustusjärjestelmän uudistamista valmistellut työryhmä luovuttaa kunnioittavasti muistionsa opetusministeriölle.

Helsingissä 31. päivänä toukokuuta 2006

Juhani Hakkarainen

Pirjo Kaihovaara

Elias Orrman

Marja Pohjola

Hannele Toropainen

Henry Wiklund

Kenth Sjöblom

Sisältö

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisten arkistojen valtionavusta	9
Esityksen pääasiallinen sisältö	9
Yleisperustelut	10
1 Nykytila	10
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	11
1.2 Nykytilan arviointi	13
2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	14
3 Esityksen vaikutukset	15
3.1 Taloudelliset vaikutukset	15
3.2 Organisaatio- ja henkilövaikutukset	15
4 Asian valmistelu	15
5 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	15
Yksityiskohtaiset perustelut	16
1 Lakiehdotuksen perustelut	16
2 Voimaantulo	21
Liite. Lag om statsbidrag för privata arkiv	26

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisten arkistojen valtionavusta

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki yksityisten arkistojen valtionavusta. Lailla korvataan yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta vuonna 1975 voimaan tullut laki. Ehdotuksen mukaan yksityisille arkistoille, joilla on huomattavaa tieteellistä merkitystä, voidaan myöntää pysyväisluonteista valtionavustusta. Arkiston hyväksyy pysyväisluonteiseen valtionavustukseen oikeutetuksi opetusministeriö. Laissa säädetään edellytyksistä, jotka pysyväisluonteiseen valtionavustukseen oikeutetun arkiston tulee täyttää. Arkistoille voidaan lisäksi myöntää harkinnanvaraista avustusta erityisiin kehittämishankkeisiin tai useampien arkistojen yhteisiin hankkeisiin. Lain mukaisten avustusten osalta valtionapuviranomainen on Kansallisarkisto. Valtionavustuksiin sovelletaan muutoin valtionavustuslain säännöksiä. Valtionavustukset myönnetään ensisijassa tieteen edistämiseen osoitetuista veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

Yleisperustelut

1 Nykytila

Arkistotoimen on tarkoitus asiakirjojen ja muiden tallenteiden muodossa säilyttää menneisyydessä syntynyt ja nykyhetkellä syntyvä kansallinen kulttuuriperintö sekä pitää sitä yhteiskunnan ja kansalaisten käytettävissä tiedon tarpeen tyydyttämiseksi. Julkisesta arkistotoimesta säädetään arkistolaisissa (831/94) ja sen mukaan viranomaiset vastaavat oman arkistotoimensa järjestämisestä ja asiakirjojensa säilyttämisestä. Arkistolaitos antaa määräyksiä viranomaisten pysyvästi säilytettävien asiakirjojen hoidosta ja huolehtii näin viranomaisten kulttuuriperinnön vaalimisesta. Kuntien ja kuntayhtymien kulttuuriperintöä säilytetään niiden omissa keskusarkistoissa.

Vastaavia veloitteita ei ole kuitenkaan säädetty yksityisten yhteisöjen ja henkilöiden asiakirjojen pysyvästi säilyttämiselle, vaikka huomattava osa yhteiskunnallisesta toiminnasta ja päätöksenteon taustatyöstä nykyisin tapahtuu poliittisissa puolueissa ja yksityisluonteisissa järjestöissä. Näiden yhteisöjen ja niissä vaikuttaneiden henkilöiden arkistoaineistoilla on myös huomattava tutkimuksellinen merkitys. Lisäksi on perusteltua säilyttää pysyvästi myös elinkeinoelämää valaiseva teollisuus- ja liikeyritysten asiakirja-aineisto. Yhteiskuntaa, sen osa-alueita ja yksityisten kansalaisten elämää ja toimintaa eri elämänalueilla ei ole mahdollista tutkia ja valaista yksinomaan viranomaisasiakirjojen pohjalta.

Yksityiset keskusarkistot ovat valtionavun turvin voineet koota henkistä perintöä, kulttuuri- ja talouselämää sekä kansalaistoimintaa ja yksityisiä henkilöitä koskevan ainutlaatuisen lähdeaineiston, joka on niin laaja, että arkistolaitos tuskin olisi voinut sitä vastaanottaa. Näiden arkistojen nauttima luottamus omien viiteryhmiensä piirissä on myötävaikuttanut aktiiviseen ja motivoituneeseen keruutoimintaan, johon valtion organisaatio ei ehkä olisi pystynyt. On myös todennäköistä, että monet arkistonmuodostajat eivät olisi olleet edes halukkaita luovuttamaan asiakirjojaan arkistolaitokselle.

Yksityisillä keskusarkistoilla on myös hallussaan laajat käsikirjastot, mittavia valokuvakoelmia, muistitietoa, julisteita ja piirustuksia sekä audiovisuaalista aineistoa ja äänitteitä.

Arkistolaitoksen tehtäviin kuuluu vastaanottaa, säilyttää ja saattaa käyttöön myös yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen asiakirjoja. Sillä on kuitenkin rajalliset mahdollisuudet ottaa vastaan laajoja yksityisluonteisia arkistoja. Yksityisluontoisten arkistojen valtionapujärjestelmä on jo kolmen vuosikymmenen ajan kannustanut yksityisiä yhteisöjä ja henkilöitä huolehtimaan oman kulttuuriperintönsä vaalimisesta, järjestämällä ja säilyttämällä pysyvästi arvoa omaavia asiakirjojaan ja luovuttamalla niitä tutkijoiden käyttöön. Valtionapujärjestelmä on tarjonnut arkistolaitokselle mahdollisuuden ohjata yksityisarkistoja oman alansa kes-

kusarkistoihin ja samalla antanut Kansallisarkistolle, valtionapua myöntävänä viranomaisena, valtuudet koordinoida valtionapua saavien arkistojen toimintaa ja valvoa, että niissä noudatetaan hyvän arkistotoimen periaatteita.

Yksityisten keskusarkistojen aineistot ovat samoin edellytyksin kaikkien tutkijoiden käytettävissä, ja niiden julkisuuteen nähden sovelletaan yleisten asiakirjojen julkisuuslain periaatteita. Arkistoilla on Kansallisarkiston hyväksymät säilytystilat ja ammattitaitoinen henkilökunta.

Kansallisarkisto on lain nojalla voinut ohjata, valvoa ja koordinoida yksityisten keskusarkistojen toimintaa. Nykyinen valtionapujärjestelmä on ollut myös keskeinen instrumentti kehitettäessä aktiivisempaa valtakunnallista yksityisarkistopolitiikkaa. Valtionapuarkistoilla on tärkeä rooli elektronisen valtakunnallisen yksityisarkistorekisterin rakentamisessa ja ylläpidossa.

Kymmenen valtionapuarkiston vuonna 1999 perustama yhdistys Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry on myös toteuttanut keskusarkistoja kattavan oman yhteisrekisterin sekä kuva-arkistotietokannan (KARK), jotka ovat tutkijoiden ja muiden käytettävissä keskusarkistojen oman kotisivun kautta.

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Nykyisin voimassa oleva laki yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta (998/1974) tuli voimaan 1.1.1975. Lain mukaan yksityisluontoisille arkistoille voidaan myöntää lakimääräistä ja harkinnanvaraista valtionapua (2 §). Lakimääräistä valtionapua myönnetään rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön ylläpitämälle yksityisluontoiselle arkistolle, jossa säilytettävällä arkistoaineiksella on tieteellisen tutkimuksen kannalta tai muutoin huomattavaa yleistä merkitystä. Tällaisen arkiston valtioneuvosto on hyväksynyt tuen piiriin saatuaan asiasta Kansallisarkiston (vuoteen 1994 Valtionarkisto) lausunnon (3 §).

Lakia on muutettu kahdesti. Vuonna 1977 lisättiin valtioneuvoston harkintavaltaa sen hyväksyessä arkistoja lakimääräisen valtionavun piiriin, ja saatettiin lain eläkesäännökset vastaamaan valtionapulaitoksia koskevaa yleistä käytäntöä. Lakiuudistus tuli voimaan 1.1.1978 alkaen (1032/77). Vuonna 1981 valtionapujen myöntäminen sekä niihin liittyvä valvonta siirrettiin kokonaisuudessaan Valtionarkistolle. Tukipäätösten ja varainkäytön valvonta olivat siihen asti kuuluneet opetusministeriölle. Samalla väljennettiin vakuutusmaksujen osalta valtionapuun oikeuttavia menoja koskevia säännöksiä. Muutokset tulivat voimaan 1.1.1982 alkaen (953/81).

Lakimääräisen valtionavun määrä on 80 % arkistohoidosta aiheutuvista todellisista ja hyväksyttävistä menoista, joiden kohteet laissa luetellaan (5 §). Lisäksi tällaiselle arkistolle voidaan harkinnan mukaan myöntää ylimääräistä valtionapua sen menojen täyteen määrään saakka, mikäli arkistolla on erittäin huomattavaa tieteellistä merkitystä (6 §).

Niille arkistoille, jotka eivät saa edellä mainittua määräprosenttiin sidottua valtionapua, voidaan myöntää harkinnanvaraista valtionapua kaikkeen arkiston toimintaan (7 §). Harkinnanvaraista valtionapua voidaan myöntää myös kertakaikkisena yksityisluontoisen arkiston järjestämiseksi ja luettelointiseksi Kansallisarkistoon (Valtionarkistoon) tai maakunta-arkistoon siirtämistä varten (8 §).

Yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta säädetyn lain (998/74) 14 §:n nojalla annettiin 8. joulukuuta 1977 asetus yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta (921/77). Asetus määrää mm. valtionavun hakemisesta, valtionavun ennakon maksamisesta, valtionapuarkistojen toiminnan tarkastamisesta, henkilökunnan kelpoisuusehdoista, aineiston käytettävyydestä ja tutkijapalvelusta sekä aukioloajoista, henkilökunnan työajoista ja muista käytännön asioista.

Lain tultua voimaan vuonna 1975 hyväksyttiin lakimääräisen valtionavun piiriin viiden säätiön tai rekisteröidyn yhdistyksen ylläpitämät arkistot eli Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) ja Svenska litteratursällskapet i Finlandin (SLS) ylläpitämät perinne- ja kirjallisuusarkistot sekä kolme yhteiskunnallista arkistoa: Työväen Arkisto (TA), Kansan Arkisto (KA) sekä Keskustan ja maaseudun arkisto (KMA). Näistä Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Svenska litteratursällskapet i Finland ovat alusta lähtien saaneet myös lain 6 §:n mukaista ylimääräistä valtionapua. Valtioneuvosto on myöhemmin hyväksynyt lakimääräisen valtionavun saantiin oikeutetuiksi seitsemän muutakin arkistoa: Porvarillisen Työn Arkisto (PTA, 1976), Ammattiyhdistysarkisto (AYA, 1978), Svenska centralarkivet (SCA, 1978), Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto (ELKA, 1981), Suomen Urheiluarkisto (vuoteen 1993 Suomen Urheilun Keskusarkisto, SUA, 1984), Toimihenkilöarkisto (THA, 1989) sekä Urho Kekkosen arkisto (UKK, 1999).

Arkistot sijaitsevat Helsingissä lukuun ottamatta Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistoa, joka on Mikkelissä, ja Urho Kekkosen arkistoa, joka on Orimattilassa.

Lakimääräistä valtionapua saavien yhteisöjen määrä on 31 vuodessa kasvanut viidestä kahteentoista. Vuonna 2004 yksityisluontoisille arkistoille myönnettiin valtionapuna runsaat 3 547 000 euroa.

Valtionapuarkistoissa säilytettiin aineistoa runsaat 39 hyllykilometriä vuoden 2005 lopussa, jolloin niihin tehtiin 8 977 tutkijakäyntiä ja valtionapuun oikeuttavien työntekijöiden määrä oli 73,5.

Yksityisten valtionapuarkistojen toimintatilastoja 2005 sekä lopullinen valtionapu 2004

Arkisto	Aineisto hm	Tutkija- käynnit	Vuosi- kasvu (hm)	Henkilöstö koko / v-apu	Valtionapu 2004
AYA	845	90	110	2/2	78 443
ELKA	19 210	678	1 102	11/8	574 855
KA	3 215	1 011	206	6/6	279 337
KMA	1 493	403	28	3/3	113 611
PTA	1 350	180	62	2/2	108 965
SKS	1 912	2 559	54	36/28	1 168 535
SUA	1 401	526	45	3/2	76 819
SCA	640	157	19	2,5/2	90 892
SLS	1 097	681	47	18/9	492 639
THA	1 910	191	100	2/2	100 432
TA	5 870	2219	220	12/8	385 862
UKK	355	282	5	2/1,5	77 275
<i>Yhteensä</i>	39 298	8 977	1 999	99,5/73,5	3 547 665

Arkistojen lyhenteet:

AYA	= Ammattiyhdistysarkisto	SUA	= Suomen Urheiluarkisto
ELKA	= Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto	SCA	= Svenska centralarkivet
KA	= Kansan Arkisto	SLS	= Svenska litteratursällskapet i Finland
KMA	= Keskustan ja Maaseudun arkisto	THA	= Toimihenkilöarkisto
PTA	= Porvarillisen Työn arkisto	TA	= Työväen Arkisto
SKS	= Suomalaisen Kirjallisuuden Seura	UKK	= Urho Kekkosen Arkisto

Viime vuosien määrärahojen niukkuuden vuoksi Kansallisarkisto ei ole voinut myöntää harkinnanvaraista valtionapua sellaisten arkistojen toiminnan tukemiseen, jotka eivät saa lakimääräistä valtionapua. Sen sijaan harkinnanvaraista valtionapua on voitu osoittaa arkistolaitokseen luovutettavien arkistojen järjestämiseen ja siirtokuntoon saattamiseen. Tällaisia ovat olleet mm. laajat Suomen Maaseudun Puolueen, Suomen Kristillisen Liiton, Veikko Vennamon, V.J. Sukselaisen ja Johannes Virolaisen arkistot.

1.2 Nykytilan arviointi

Yksityisluontoisten arkistojen valtionapulaki on tarjonnut vakaat ja ennakoitavissa olevat taloudelliset edellytykset merkittävimpien yksityisten arkistojen toiminnalle. Tätä kautta on voitu turvata keskeisten suomalaisten yhteiskunnallisten järjestöjen, talouselämän sekä suomen- ja ruotsinkielisen kulttuuriperinteen tallentaminen ja käyttöön asettaminen. Valtionapua saavat yksityiset arkistot ovat olennaisella tavalla täydentäneet arkistolaitoksen toimintaa, joka pääosin kohdistuu julkisen hallinnon asiakirjallisen perinnön tallentamiseen. Valtiollisen arkistolaitoksen omin toimin ja sen voimavaroilla ei olisi ollut mahdollista korvata valtionapuarkistojen toimintaa. Käytännössä valtionapujärjestelmä on myös toiminut verraten hyvin. Myös vastikään suoritettussa arkistolaitoksen kansainvälisessä arvioinnissa annettiin yksityisluontoisten arkistojen valtionapujärjestelmästä yleisellä tasolla varsin myönteinen arvio, pidettiin sitä ainutlaatuisena ja todettiin, että valtion organisaation hoitamina toiminnan kustannukset nousisivat todennäköisesti huomattavasti korkeammiksi.

Yksityisluontoisten arkistojen valtionapulaki on kuitenkin teknisesti vanhanaikainen ja yksistään tästä syystä uudistamisen tarpeessa. Yksityisluontoisten arkistojen valtionapujärjestelmä lienee ainoa edelleen voimassaoleva valtionapujärjestelmä, jossa valtionapu lasketaan toiminnan todellisten ja hyväksyttävien toteutuneiden menojen perusteella, mikä edellyttää avustuksen saajien kaikkien menoerien yksityiskohtaista läpikäymistä. Valtionavustuksissa on yleensä siirrytty käyttämään erityyppisiä laskennallisia perusteita. Tällaisenaan järjestelmä on hallinnollisesti työläs ja edellyttää valtionapuviranomaiselta suurta panostusta erilaisiin tarkastustoimintoihin ja erikseen tehtäviä päätöksiä myönnettävistä valtionavun ennakoista sekä lopullisten valtionapujen vahvistamisesta. Myös edellä mainitussa kansainvälisessä arvioinnissa pidettiin valtionapuprosessien yksinkertaistamista tarpeellisenä.

Lakimääräistä valtionapua saavien arkistojen henkilökunnan eläkkeisiin sovelletaan lakia eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä (382/1969). Kyseisen lain piirissä ei nykyisin ole enää mitään muita henkilöstöryhmiä. Tämän vuoksi valtiovarainministeriö valmistelee lain kumoamista vuoden 2007 alusta lukien. Yksityisluonteisten arkistojen valtionapusäädöksiä joudutaan vastaavasti muuttamaan.

Yksityisluontoisten arkistojen valtionapulaki sisältää useita vuonna 2001 voimaan tulleen yleisen valtionavustuslain kanssa päällekkäisiä säännöksiä, ja se on syytä saattaa valtionavustuslain kanssa yhdenmukaiseksi ja yhteensopivaksi.

Edellä mainittujen pääosin säädösteknisten ongelmien ohella yksityisluonteisten arkistojen valtionapujärjestelmässä on toiminnallisia kehittämistarpeita. Valtionavun saajien näkökulmasta valtionapujärjestelmä ei itse asiassa toimi käytännössä siten kuin sen on alun perin ajateltu toimivan. Valtion talouden näkökulmasta on mahdollista, että nykyisten säädösten puitteissa valtionapumenot voivat periaatteessa kasvaa kontrolloimattomasti. Valtionapujärjestelmä ei myöskään ole omiaan kannustamaan valtionavun saajia kustannustehokkaaseen toimintaan, sen enempää yksittäisen arkiston tasolla kuin niiden yhteistoiminnassakaan. Tarpeettoman yksityiskohtaiset säännökset tekevät erilaisten uusien toimintamallien joustavan soveltamisen hankalaksi, elleivät sitä kokonaan estä.

Lakimääräistä valtionapua saavien arkistojen järjestelmä on pirstaleinen ja eräät arkistot ovat hyvin pieniä ja niiden käyttö vähäistä, mihin myös arkistolaitoksen kansainvälisessä arvioinnissa kiinnitettiin huomiota. Säädösten uudistamisella tähän seikkaan ei kuitenkaan voida suoranaisesti vaikuttaa, mutta säädösten uudistamisella tulisi myös yksityisarkistokentän rakenteelliselle kehitykselle luoda nykyistä paremmat edellytykset.

Yksityisluontoisten arkistojen valtionapulaissa olevien ongelmien vuoksi opetusministeriö asetti 28.8.1997 työryhmän säädösten uudistamista valmistelemaan (Yksityisarkistojen valtionaputyöryhmän muistio; Opetusministeriön työryhmien muistioita 8:1998). Työryhmä ehdotti lakimääräisen valtionavun laskentamallia, joka olisi osin perustunut arkistojen todellisiin kiinteistökuuluihin kuitenkin eräin rajoituksin, ja osin henkilötyövuosiin ja laskennallisiin yksikköhintoihin. Ehdotuksen saaman varsin laajan kritiikin vuoksi se ei joutunut toimenpiteisiin.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on, että tieteellisen tutkimuksen kannalta ja yhteiskunnallisesti muuten tärkeiden yksityisten arkistojen toimintaedellytykset tulevaisuudessakin voidaan turvata pysyvällä ja vakaalla valtion tuella. Tavoitteena on lisäksi mahdollisimman pitkälle yksinkertaistaa valtionavustusten käsittelyyn liittyviä menettelytapoja ja tätä kautta vähentää tarpeetonta hallinnollista työtä niin valtionapuviranomaisen toimivassa Kansallisarkistossa kuin valtionapua nauttivissa arkistoissakin. Vähentämällä yksityiskohtaista sääntelyä pyritään lisäksi siihen, etteivät valtionavustusäännökset epätarkoituksenmukaisesti rajoittaisi arkistojen toimintaa ja sen kehittymistä esimerkiksi tietotekniikan kehityksen aiheuttaman muuttuvan toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti. Säännökset saatetaan tarvittavin osin myös yhdenmukaisiksi yleisen valtionavustuslain kanssa.

Yksityisten arkistojen valtionapujärjestelmän uudistamisessa on eräänä vaihtoehtona ollut siirtyminen laskennalliseen malliin, joka pohjautuisi arkistoille vahvistettaviin henkilötyövuosiin ja arkistojen keskimääräisiin kustannuksiin perustuviin yksikköhintoihin. Tällainen järjestelmä aiheuttaisi kuitenkin erittäin huomattavia muutoksia yksittäisten arkistojen saamiin valtionavustuksiin verrattuna nykytilanteeseen. Lisäksi se olisi ainakin useimpien valtionapuarkistojen kohdalla niiden pienestä koosta johtuen hyvin karkea niin, että valtionavustusten suuruutta ei voitaisi säädellä joustavasti. Tämän vuoksi ehdotuksen pohjaksi on otettu lakisääteinen valtionavustusjärjestelmä, jossa valtionavustusten suuruus kuitenkin perustuu valtionapuviranomaisen asiantuntija-arviointiin ja -harkintaan. Arkistojen menestyksellinen toiminta edellyttää hyvin pitkäjänteistä vakautta ja ennakoitavuutta. Toiminnan aikajänne on vähintään kymmenien vuosien mittainen. Tämän vuoksi yksityisten arkistojen toiminnan taloudellista pohjaa ei voida jättää yksinomaan vuotuisten talousarviopäätösten varaan, vaan valtionavustusjärjestelmästä ja valtionavustusten perusteista on syytä säätää lailla.

Ehdotuksen mukaan pysyväisluonteista valtionavustusta myönnettäisiin tieteellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävälle arkistolle, jonka opetusministeriö on hyväksynyt tällaiseen valtionavustukseen oikeutetuksi Kansallisarkiston lausunnon saatuaan. Pysyväisluonteinen valtionavustus voisi olla enintään 80 prosenttia arkiston hyväksyttävistä menoista. Valtionavustuksen määrään vaikuttaisivat sen toiminnan laatu ja laajuus sekä taloudellisuus ja tuloksellisuus. Tietyin edellytyksin voitaisiin arkistolle, jolla on erityisiä tehtäviä, myöntää valtionavustusta sen menojen täyteen määrään saakka. Arkistoille voitaisiin myöntää lisäksi harkinnanvaraisia erityisavustuksia niin omiin ja yhteisiin kehittämishankkeisiin tai huo-

mattaviin erityismenoihin. Lakiin ei enää otettaisi säännöksiä sellaisista harkinnanvaraisista valtionavustuksen muodoista, joita käytännössä ei viime aikoina ole enää myönnetty.

Valtionavustukset tultaisiin, kuten tähänkin saakka, suorittamaan määrärahoista, jotka talousarviossa osoitetaan tieteen edistämiseen veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista. Valtionavustuksiin sovellettaisiin muutoin yleisen valtionavustuslain säännöksiä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Voimassa olevan yksityisluontoisten arkistojen valtionapulain mukaisesti tulee vuonna 2007 lakimääräiseen valtionapuun oikeutetuille arkistoille suoritettavaksi vuoden 2006 valtionavun ennakkojen ja lopullisen valtionavun välinen erotus, joka laskennallisesti on noin 5 prosenttiyksikköä lopullisen valtionavun määrästä. Lakiehdotuksen mukaan kyseisille arkistoille vuonna 2007 myönnettävät valtionavustukset tullaan suorittamaan kyseisenä vuonna täysimääräisinä ja lopullisen suuruisina. Tästä päällekkäisyydestä aiheutuu vuonna 2007 kertaluonteinen arviolta noin 209 000 euron suuruinen meno, joka on otettu huomioon vuoden 2007 valtion talousarvioehdotuksessa. Pidemmällä aikavälillä ehdotus tarjoaa nykyistä joustavammia mahdollisuuksia valtioavustusta saavien yksityisten arkistojen toiminnan kehittämiseksi ja niiden yhteistyölle, mitä kautta on saavutettavissa myös taloudellisia etuja.

3.2 Organisaatio- ja henkilövaikutukset

Ehdotuksen mukainen valtionavustusjärjestelmä antaa nykyistä paremmat mahdollisuudet yksittäisten arkistojen toiminnan organisoinnille samoin kuin koko yksityisarkistojärjestelmän joustavalle kehittämiselle. Nykyistä yksinkertaisemmat valtionapumenettelyt vähentävät valtionapuviranomaisena toimivassa Kansallisarkistossa tähän tarkoitukseen tarvittavaa työtä.

4 Asian valmistelu

Esitys perustuu opetusministeriön 9.3.2006 asettaman työryhmän ehdotukseen. Työryhmässä olivat edustettuina opetusministeriö, Kansallisarkisto ja lakimääräistä valtionapua nauttivat arkistot.

5 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy vuoden 2007 talousarvioon edellä kohdassa Taloudelliset vaikutukset kuvatulla tavalla.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus

Kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien tutkimuksellista ja yhteiskunnallista merkitystä omaavien arkistoaineistojen pysyvä säilyttäminen ja käyttö valtion- ja kuntasektorilla sekä evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan osalta on järjestetty lainsäädännöllä. Yksityisten yhteisöjen sekä sukujen, perheiden ja yksityishenkilöiden arkistoaineistot ovat näiden yksityisomaisuutta, ja hyvinkin merkittävä tällainen aineisto on vaarassa tuhoutua, ellei sen säilytystä voida taloudellisesti turvata. Säädetävän lain tarkoituksena on edistää kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien yksityisten arkistoaineistojen säilymistä ja käyttöä turvaamalla valtionavustuksilla taloudelliset toimintaedellytykset tällaisia aineistoja säilyttävälle yksityisille arkistoille.

2 §. Lain soveltamisala

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtionavustuksen myöntämisen perusteista ja valtionavustukseen liittyvistä menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia yksityisille arkistoille valtion talousarvioon tätä tarkoitusta varten otetusta määrärahasta. Arkistolla tarkoitetaan tässä laissa organisaatiota tai toimintayksikköä, jonka tehtävänä on säilyttää arkistoaineistoja. Yksityisellä arkistolla tarkoitetaan sellaista arkistoa, joka säilyttää arkistoaineistoja, jotka ovat muodostuneet yksityisten organisaatioiden sekä sukujen, perheiden ja yksityishenkilöiden toiminnan tuloksena.

3 §. Avustettava toiminta

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi niistä tehtävistä, joihin yksityiset arkistot voivat saada pysyväisluontoista sekä harkinnanvaraista valtionavustusta.

Pykälän 1 kohdan mukaan tämän lain mukaista valtionavustusta voidaan myöntää yksityisten arkistoaineistojen hankintaan ja säilyttämiseen. Arkistoaineistojen hankintaan liittyy usein erilaisia kuluja kuten matkustuskuluja ja aineistojen noutamiseen liittyviä kuljetuskustannuksia. Aineistojen säilyttäminen edellyttää asianmukaisia ja olosuhteiltaan erityissäädelyjä tiloja. Tilakustannukset ovatkin arkistoissa henkilöstökulujen ohella merkittävien

kustannuserä.

Pykälän 2 kohdan mukaan tämän lain mukaista valtionavustusta voidaan myöntää yksityisten arkistoaineistojen järjestämiseen ja luettelointiin sekä käyttöä edistävien hakujärjestelmien laatimiseen. Arkistoaineistojen käyttöä edistävien hakujärjestelmien piiriin kuuluvat myös sähköiset viitetietokannat ja vastaavat hakujärjestelmät. Tällaiset hakujärjestelmät ovat nykyisin välttämättömiä sekä tutkijoiden että suuren yleisön arkistojen palvelutasolle asettamien odotusten vuoksi. Nämä hakujärjestelmät edellyttävät sekä laite- ja ohjelmistohankintoja että ostopalveluiden käyttöä.

Pykälän 3 kohdan mukaan tämän lain mukaista valtionavustusta voidaan myöntää yksityisten arkistoaineistojen asettamiseen tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käyttöön. Yksityisten arkistoaineistojen säilymisen edistämisen perimmäisenä tarkoituksena on, että säilytettävät aineistot tulevat tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käyttöön. Siitä, millaisia vaatimuksia yksityisille arkistoille asetetaan säilytettävien aineistojen käytettävyyden varmistamiseksi, säädetään 6 §:n kohdissa 2 ja 5.

Pykälän 4 kohdan mukaan tämän lain mukaista valtionavustusta voidaan myöntää myös yksityisten arkistoaineistojen käyttöä edistävään muuhun kuin pykälän 1–3 kohdissa lueteltuun toimintaan. Tällaisella toiminnalla tarkoitetaan yksityisen arkiston säilyttämien aineistojen tekemistä tunnetuksi esim. julkaisujen ja näyttelyiden avulla. Myös säilytettävien aineistojen käytettävyyden edistämien avoimessa verkkoympäristössä saatavilla olevien viitetietokantojen sekä digitoitujen asiakirjojen avulla kuuluu tämän toiminnan piiriin. Sen sijaan sellainen tieteellinen tutkimustoiminta, joka ei suoranaisesti liity yksityisten arkistojen säilyttämien arkistoaineistojen käytettävyyden edistämiseen, ei kuulu sellaisen toiminnan piiriin, johon voidaan saada tämän lain mukaista valtionavustusta.

4 §. Valtionapuviranomainen

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että Kansallisarkisto on valtionapuviranomainen tässä laissa tarkoitettujen valtionavustusten osalta. Kansallisarkisto myöntäisi lain mukaiset avustukset ja valvoisi niiden käyttöä. Kansallisarkisto vastaisi myös kaikista niistä tehtävistä, jotka valtionapuviranomaiselle kuuluvat valtionavustuslain mukaan.

2 luku. Pysyväisluonteinen valtionavustus

5 §. Valtionavustukseen oikeutetut arkistot

Pysyväisluonteista valtionavustusta voitaisiin ehdotuksen mukaan myöntää tieteellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävälle arkistolle. Tällaisia arkistoja voivat olla ensi sijassa merkittävien järjestöjen tai järjestöryhmien keskusarkistot, tiettyjen yhteiskunnallisten toimialojen keskusarkistot tai tiettyjen kulttuurisektoreiden kulttuuriperintöä kokoavat arkistot. Valtionavun piirissä olevan arkiston ylläpitäjän tulisi olla joko rekisteröity yhdistys tai säätiö kuten voimassa olevan lain mukaisen lakimääräisen valtionavun osalta on tilanne. Pysyväisluonteisen valtionavustukseen oikeutetuksi arkiston hyväksyisi opetusministeriö saatuaan asiasta Kansallisarkiston lausunnon. Kansallisarkiston lausunnossa tulitaisiin erityisesti arvioimaan arkiston tieteellistä ja yhteiskunnallista merkitystä. Voimassa olevan lain mukaan lakimääräiseen valtionapuun oikeutetuksi arkistot on hyväksynyt valtioneuvosto. Pysyväisluonteiseen valtionavustukseen oikeutetuiksi tulisivat ilman eri toimenpiteitä 16 §:n 1 momentin siirtymäsäännöksen nojalla ne arkistot, jotka ovat olleet oikeutettuja voimassa olevan lain mukaiseen lakimääräiseen valtionapuun. Tällä hetkellä näitä edunsaajia on 12.

6 §. Pysyväisluonteisen valtionavustuksen edellytykset

Pykälässä säädettäisiin pysyväisluonteisen valtionavustuksen saamisen edellytyksistä. Säännöksen tarkoituksena on turvata toisaalta valtionavustusten asianmukainen käyttö ja valtionavustuksen turvin tapahtuvan toiminnan arkistohoidollinen laatu. Vastaavansisältöiset säännökset sisältyvät myös voimassa olevaan lakiin ja asetukseen.

Valtionavustuksen edellytyksenä olisi, että arkisto noudattaa toiminnassaan arkistojen valtionavustuksista annettua lakia sekä sen nojalla annettuja määräyksiä ja ohjeita. Valtionapuviranomaisena toimivalla Kansallisarkistolla olisi tämän lain ja yleisen valtionavustuslain nojalla valtuutus antaa arkiston ylläpitäjälle sekä arkiston toimintaa että arkiston varainhoitoa koskevia ohjeita.

Arkistossa säilytettävän aineiston tulisi olennaisilta osin olla tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käytössä ja arkistolla tulisi olla järjestetty tutkijapalvelu. Lailla ei ole tarkoitus säätää varsinaisesti yksityisissä arkistoissa olevien asiakirjojen julkisuudesta, vaan se olisi arkiston ylläpitäjän päätettävissä. Arkistojen toiminnan näkökulmasta on tärkeää, että ne voivat kohtuullisessa määrin määrätä säilyttämiään luottamuksellisia asiakirjoja salassa pidettäviksi määräaikaaisesti. Yhteiskunnan kannalta on kuitenkin tarkoituksenmukaista edellyttää, että salassapito on määrällisesti rajoitettua ja että valtionavustuksella hoidettavat arkistot pääosin ovat käytettävissä.

Valtionavustusta saavilla arkistoilla ja niiden ylläpitäjillä on useissa tapauksissa myös muuta toimintaa. Valtionavustuksen asianmukaisen käytön turvaamiseksi pykälän 3 kohdassa edellytettäisiin, että arkistoa on hoidettava erillään ylläpitäjän mahdollisesta muusta toiminnasta.

Arkistoaineistojen säilymisen edellytyksenä on, että niitä säilytetään tiloissa, jotka täyttävät arkistohoidolliset vaatimukset esimerkiksi kosteuden, lämpötilan ja paloturvallisuuden osalta. Tämän vuoksi valtionavustuksen edellytyksenä pykälän 4 kohdan mukaan olisi, että arkistoaineistoa säilytettäisiin Kansallisarkiston hyväksymissä tiloissa.

Arkiston korkealaatuinen, tehokas ja taloudellinen toiminta edellyttää, että sillä on palveluksessaan riittävä henkilökunta, jolla on myös riittävä arkistoammattillinen asiantuntemus. Pykälän 5 kohtaan ehdotetaan tätä koskevaa yleisluontoista säännöstä. Kansallisarkiston tehtävänä olisi käytännössä valvoa, että säännöstä arkistoissa noudatettaisiin. Lakiin ei kuitenkaan ole tarpeen ottaa täsmällisempiä arkiston henkilökuntaa koskevia kelpoisuusvaatimuksia.

Pykälän 6 kohdan mukaan valtionavustusta saavalla arkistolla tulisi olla sen toimintaa ohjaavat säännöt, jotka Kansallisarkisto hyväksyy. Säännöt sisältäisivät määräykset arkiston organisaatiosta, johtamisesta ja henkilökunnasta, organisaatiokentästä, johon arkiston toiminta kohdistuu, asiakirjojen käytettävyyttä säätelevistä periaatteista, asiakirjojen käsittelystä, järjestämisestä ja luetteloinnista ja tutkijapalvelun järjestelyistä.

7 §. Valtionavustuksen määräytyminen

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi pysyväisluonteisen valtionavustuksen enimmäismäärästä, mikä olisi 80 prosenttia arkiston hyväksyttävistä menoista. Voimassa olevan valtioneapulan mukainen lakimääräinen valtioneapu on nimenomaisesti 80 prosenttia arkiston todellisista ja hyväksyttävistä menoista. Tarkoituksena on, että vaikka valtioneapustusprosentin määrittelytapa muuttuu, arkistojen saamien avustusten taso säilyisi siirtymävaiheessa absoluuttisesti aiemmalla tasolla. Valtioneapustusten kehitys tulisi jatkossa määräytymään sen mukaan, miten talousarviossa tarkoitukseen osoitettavaa määrärahaa on mahdollista korottaa. Pidemmällä aikavälillä eri arkistojen avustuksissa voisi tapahtua muutoksia, jotka perus-

tuisivat niiden toiminnan kehittymiseen ja rahoitustarpeisiin. Valtionavustus- ja -osuussäädöksien yleiseen tasoon nähden 80 prosentin valtionavustusosuus on huomattavan korkea. Sitä voidaan kuitenkin perustella, paitsi lähtökohtatilanteella, myös sillä, että valtionavun piirissä olevien arkistojen toiminta palvelee lähes yksinomaan tieteellistä tutkimusta ja ne kuuluvat osana tutkimuksen kansalliseen infrastruktuuriin. Elleivät kyseiset arkistot näitä tehtäviä hoitaisi, tehtävät jäisivät kokonaan julkisen vallan hoidettaviksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin perusteista, jotka on otettava huomioon yksittäisiä valtionavustuspäätöksiä tehtäessä. Säännös ohjaa valtionapuviranomaisena toimivan Kansallisarkiston päätöksentekoa. Valtionavustuksen määrään vaikuttavia tekijöitä olisivat arkiston toiminnan laajuus ja laatu sekä toiminnan taloudellisuus ja tuloksellisuus. Kansallisarkiston tehtävänä on yhdessä valtionapuarkistojen kanssa kehittää edellä mainittuja seikkoja tarkemmin kuvaavia tunnuslukuja samoin kuin muutenkin seurata arkistojen toimintaa.

3 Luku. Harkinnanvarainen valtionavustus

8 §. Erityinen harkinnanvarainen valtionavustus

Voimassa olevan yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta annetun lain 6 §:n mukaan arkistolle, jolla on erittäin huomattavaa tieteellistä merkitystä, voidaan myöntää lakimääräisen valtionavun lisäksi ylimääräistä valtionapua menojen täyteen määrään saakka. Koko lain voimassaoloajan tällaista ylimääräistä valtionapua ovat saaneet Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Svenska litteratursällskapet i Finland arkistotoimintaansa. Perusteluna tälle on ollut se, että kyseisten arkistojen toimintaa oli jo ennen nykyisen lain voimaantuloa rahoitettu kokonaan valtion tuella. Näiden arkistojen erityisasemaa voidaan perustella myös niiden toiminnan luonteella, joka poikkeaa muista lakimääräistä valtionapua saavista arkistoista. Varsinaisen arkistotoiminnan ohessa kyseiset laitokset harjoittavat laajaa aktiivista kulttuuriin ja perinteeseen kohdistuvaa keräystoimintaa, dokumentointia ja aineistojen tutkimuksen muuhun edistämiseen liittyvää toimintaa. Arkistojen toiminta ei myöskään samalla lailla palvele niiden omien taustaorganisaatioiden toimintaa kuin muissa lakimääräistä valtionapua saavissa arkistoissa, millä taustayhteisöjen omarahoitusosuutta näiden osalta voidaan perustella. Ensi sijassa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Svenska litteratursällskapet i Finlandin aseman turvaamiseksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan valtionavustusta voitaisiin talousarvion rajoissa myöntää erityisistä syistä arkiston menojen täyteen määrään saakka, jos arkistolla on erityisen merkittäviä kulttuuri-ilmiöiden dokumentointiin ja dokumenttiaineistojen tutkimuskäytön edistämiseen liittyviä tehtäviä.

9 §. Kertaluonteinen harkinnanvarainen valtionavustus

Valtionavustusta saavilla arkistoilla on aika ajoin perusteltuja kertaluonteisia erityismenoja, jotka voivat liittyä esimerkiksi erilaisiin kehityshankkeisiin. Tällaiset hankkeet voivat liittyä muun muassa erilaisten tietojärjestelmien kehittämiseen ja käyttöönottoon. Arkistojen palvelutoiminnan ja aineistojen käytettävyyden lisäämiseksi on tarvetta myös arkistojen yhteisten, samoin yksityisten arkistojen ja arkistolaitoksen yhteisten tietojärjestelmien kehittämiseen. Arkistojen yhteisinä hankkeina voivat taloudellisestakin näkökulmasta olla tarpeen myös yhteisiin tiloihin samoin kuin muihin palveluihin liittyvät hankkeet. Tämänkaltaisia hankkeita on osoittautunut vaikeaksi rahoittaa yksittäisten arkistojen lakimääräisten valtionavustusten kautta, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan talousarvion rajoissa voitaisiin myöntää myös kertaluonteisia valtionavustuksia arkistojen huomattaviin erityismenoihin ja kehittämishankkeisiin samoin kuin valtionapuarkistojen yhteisiin hankkeisiin.

4 luku. Erinäiset säännökset

10 §. Valtionavustusten rahoitus

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että valtionavustus myönnetään ensisijaisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista tieteen edistämiseen valtion talousarviossa osoitetuista määrärahoista samoin kuin voimassa olevan lain mukaan on myönnetty.

11§. Valtionavustuslain soveltaminen

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että yksityisten arkistojen valtionavustuksiin sovellettaisiin muutoin yleisiä valtionavustuslain (688/2001) säännöksiä. Sovellettaviksi tulisivat valtionavustuksen myöntämistä ja maksatusta (3 luku), käyttöä ja valvontaa (4 luku), palauttamista ja takaisinperintää (5 luku), tietojensaantia ja tietojen luovuttamista (6 luku) koskevat säännökset samoin kuin lain 7 luvun säännökset, jotka koskevat tiedoksiantoa, muutoksenhakua, täytäntöönpano, vaikutusten arviointia ja valtionapuviranomaisen tarkempia ohjeita.

12 §. Julkisuus

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että valtionavustusta saavassa yksityisessä arkistossa säilytettävien aineistojen julkisuudesta on noudatettava, mitä julkisuudesta on luovuttajan kanssa sovittu. Lakiin on lisäksi tarpeen sisällyttää säännös, jonka mukaan valtionavustusta saavan yksityisen arkiston säilyttämään arkistoaineistoon sisältyvien asiakirjojen osalta on myös noudatettava, mitä niiden julkisuudesta ja salassapidosta on säädetty. Lainsäädäntöön sisältyy eräiden yksityisten toimialojen asiakirjojen salassapitoa koskevia säännöksiä. Siten pankkilaissa säädetään pankkitoimintaan liittyvien asiakirjojen salassapidosta ja julkisuudesta. Yksityiset organisaatiot voivat lain, asetuksen tai lakiin perustuvan valtuutuksen nojalla hoitaa julkisia tehtäviä, ja tällaisiin tehtäviin liittyvien asiakirjojen osalta tulee noudattaa lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta sekä erityislainsäädännön säännöksiä kyseisen toiminnan asiakirjojen julkisuudesta ja salassapidosta. Yksityisten arkistojen säilyttämiin aineistoihin sisältyy myös asiakirjoja, jotka suoranaisesti liittyvät viranomaisten toimintaan, esimerkiksi diplomaattiraporttien jakelukappaleita. Tällaisten asiakirjojen julkisuutta ja salassapitoa myös yksityisissä arkistoissa säätelevät julkisuuslaki sekä erityislainsäädäntöön sisältyvät säännökset asiakirjojen julkisuudesta ja salassapidosta. Lisäksi henkilötietolainsäädäntö säätelee henkilötietojen käsittelyä.

13 §. Maksuperusteet

Ehdotuksen mukaan valtionavustusta saava arkisto voisi periä suoritteistaan kohtuullisia maksuja. Lähtökohtana tulisi olla, että ainakin arkistojen peruspalvelut eli aineistojen ja hakemistojen käyttö arkiston tiloissa olisi maksutonta. Maksuja voitaisiin periä erityyppisistä erityispalveluista ja suoritteista, joiden tuottamiseen liittyy sellaisia erilliskustannuksia, jotka on perusteltua periä palvelun käyttäjältä. Maksullisen palvelutoiminnan volyyymi valtionavustusta nauttivissa arkistoissa on sinänsä hyvin vähäinen.

14 §. Toiminnan lakkaaminen

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tilanteesta, jolloin valtionavustusta saavan arkiston

toiminta lakkaa. Tällaisten tilanteiden varalta on tarpeen turvata arkiston aineistojen säilyminen. Ensisijainen velvollisuus huolehtia aineistojen säilymisestä ja tämän järjestämisestä on arkiston ylläpitäjällä, jolle aineistojen omistusoikeus kuuluu. Jotta arkistoaineistojen säilyminen voitaisiin taata edellytettäisiin että Kansallisarkisto hyväksyy tavan, jolla aineistojen säilyttäminen aiotaan järjestää. Kysymykseen voi joissain tapauksissa tulla myös toimintansa lopettavan arkiston aineistojen siirtäminen Kansallisarkistoon tai maakunta-arkistoihin.

15 §. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Sillä kumottaisiin voimassaoleva laki yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta tähän myöhemmin tehtyine muutoksineen. Pykälän 2 momenttiin on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Ennen lain voimaantuloa Kansallisarkiston tulee muun muassa valmistella vuoden 2007 valtionavustusten hakemista koskevat tarkemmat ohjeet Myös hakuprosessi tulee käynnistää siten, että avustukset ovat myönnettävissä heti lain voimaantulon jälkeen.

16 §. Siirtymäsäännökset

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi nykyisen lain mukaiseen valtionapuun oikeutettujen yksityisten arkistojen oikeudesta myös säädettävän lain 5 §:ssä tarkoitettuun pysyväisluonteeseen valtionavustukseen ilman erillistä hakemusta.

Kumottavan lain mukaan myönnetyn valtionavun käyttöön, käytön valvontaan, lopullisen valtionavun vahvistamiseen, palauttamiseen ja takaisinperintään noudatetaan pykälän 2 momentin mukaan valtionavun myöntämisajankohtana voimassa olleita säännöksiä. Säännös koskisi ensi sijassa lakimääräistä valtionapua saavien arkistojen vuoden 2006 lopullisen valtionavustuksen hakemista ja vahvistamista.

17 §. Tarkemmat ohjeet

Pykälä sisältäisi valtuutuslauseen, jonka mukaan Kansallisarkistolla olisi oikeus antaa tarkempia ohjeita valtionavustusta saavan arkiston varainhoidosta ja sen valvonnasta samoin kuin arkiston toiminnasta. Kansallisarkistolla olisi lisäksi valtionapuviranomaisena ne valtuudet, joista on säädetty valtionavustuslaissa.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki yksityisten arkistojen valtionavusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien yksityisten arkistoaineistojen säilymistä ja käyttöä turvaamalla tällaisia aineistoja säilyttävien yksityisten arkistojen toimintaedellytykset niille myönnettävillä valtionavustuksilla.

2 § Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia yksityisille arkistoille valtion talousarvioon tätä tarkoitusta varten otetusta määrärahasta.

3 § Avustettava toiminta

Tämän lain nojalla voidaan myöntää pysyväisluonteista ja harkinnanvaraista valtionavustusta seuraaviin tehtäviin:

- 1) yksityisten arkistoaineistojen hankintaan ja säilyttämiseen;
- 2) tällaisten aineistojen järjestämiseen ja luetteloimiseen sekä käyttöä edistävien hakujärjestelmien laadintaan;
- 3) tällaisten aineistojen asettamisen tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käyttöön; sekä
- 4) tällaisten aineistojen käyttöä edistävään muuhun toimintaan.

4 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen tässä laissa tarkoitettujen valtionavustusten osalta on Kansallisarkisto.

2 luku

Pysyväisluonteinen valtionavustus

5 §

Valtionavustukseen oikeutetut arkistot

Pysyväisluonteista valtionavustusta voidaan myöntää rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön ylläpitämälle toiminnaltaan tieteellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävälle yksityiselle arkistolle, jonka opetusministeriö on saatuaan asiasta Kansallisarkiston lausunnon hyväksynyt valtionapuun oikeutetuksi.

6 §

Pysyväisluonteisen valtionavustuksen edellytykset

Pysyväisluonteisen valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on, että:

- 1) arkistossa noudatetaan tätä lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä ja ohjeita sekä Kansallisarkiston antamia arkiston varainhoitoa ja sen valvontaa sekä toimintaa koskevia ohjeita;
- 2) arkistossa säilytettävä arkistoaineisto on oleellisilta osiltaan tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käytettävissä ja arkistolla on järjestetty tutkijapalvelu;
- 3) arkistoaineistoa hoidetaan erillään arkiston ylläpitäjän mahdollisesta muusta toiminnasta;
- 4) arkistoaineistoa säilytetään Kansallisarkiston hyväksymissä arkistotiloissa;
- 5) arkistossa on sen tehtäviin nähden riittävä ja ammatillisesti pätevä henkilökunta; sekä
- 6) arkistolla on Kansallisarkiston hyväksymät toimintaa ohjaavat säännöt.

7 §

Valtionavustuksen määräytyminen

Pysyväisluonteinen valtionavustus voi olla enintään 80 prosenttia arkiston hyväksyttävistä menoista, mitkä sisältävät riittävät henkilöstö-, kiinteistö- ja toimintamenot.

Valtionavustusta määrättäessä on otettava huomioon arkiston toiminnan laatu ja laajuus sekä taloudellisuus ja tuloksellisuus.

3 luku Harkinnanvarainen valtionavustus

8 §

Eriyinen harkinnanvarainen valtionavustus

Yksityisluonteiselle arkistolle, joka saa 5 §:ssä tarkoitettua pysyväisluonteista valtionavustusta, voidaan erityisistä syistä myöntää valtion talousarvion rajoissa pysyväisluonteisen valtionavustuksen lisäksi erityistä harkinnanvaraista valtionavustusta arkiston menojen täyteen määrään saakka edellyttäen, että arkistolla on erityisen merkittäviä kulttuuri-ilmiöiden dokumentointiin ja dokumenttiaineistojen tutkimuskäytön edistämiseen liittyviä tehtäviä.

9 §

Kertaluonteinen harkinnanvarainen valtionavustus

Tämän lain 5 §:ssä tarkoitetulle yksityiselle arkistolle voidaan valtion talousarvion rajoissa myöntää kertaluonteisena harkinnanvaraista valtionavustusta huomattaviin erityismenoihin, kehityshankkeisiin ja arkistojen yhteisiin hankkeisiin.

4 luku Erinäiset säännökset

10 §

Valtionavustusten rahoitus

Tämän lain mukaiset valtionavustukset suoritetaan ensisijaisesti valtion talousarviossa tieteen edistämiseen osoitetuista veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista.

11 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuihin valtionavustuksiin sovelletaan muutoin, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

12 §

Arkistoaineistojen julkisuus

Valtionavustusta saavassa yksityisessä arkistossa säilytettävien aineistojen julkisuudesta on noudatettava, mitä julkisuudesta on luovuttajan kanssa on sovittu. Lisäksi on soveltuvin osin voimassa, mitä asiakirjajulkisuudesta ja salassapidosta on säädetty.

13 §
Maksuperusteet

Valtionavustusta saava yksityinen arkisto voi periä suoritteistaan kohtuullisia maksuja.

14 §
Toiminnan lakkaaminen

Mikäli valtionavustusta saavan yksityisluonteisen arkiston toiminta lopetetaan, on sen hallussa oleva arkistoaineisto säilytettävä Kansallisarkiston hyväksymällä tavalla.

5 luku
Voimaantulo ja siirtymäsäännös

15 §
Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Tällä lailla kumotaan yksityisluontoisten arkistojen valtionavusta 20 päivänä joulukuuta 1974 annettu laki (998/1974) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

16 §
Siirtymäsäännös

Yksityinen arkisto, joka ennen tämän lain voimaantuloa on ollut oikeutettu kumottavan lain mukaiseen lakimääräiseen valtionapuun, on oikeutettu tämän lain 5 §:n mukaiseen pysyväisluonteiseen valtionavustukseen.

Ennen lain voimaantuloa myönnetyn valtionavun käytössä ja käytön valvonnassa, lopullisen valtionavun vahvistamisessa, palauttamisessa ja takaisinperinnässä noudatetaan valtionavun myöntämisaikana voimassa olleita säännöksiä.

17 §
Tarkemmat ohjeet

Kansallisarkisto voi antaa tarkempia ohjeita valtionavustusta saavan arkiston varainhoidosta ja sen valvonnasta sekä arkiston toiminnasta.

Helsingissä päivänä   kuuta 2006

Tasavallan presidentti

Opetusministeri

Lag om statsbidrag för privata arkiv

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Lagens syfte

Syftet med denna lag är att befrämja bevarandet och användningen av arkivmaterial som hör till det nationella kulturarvet genom att trygga verksamhetsförutsättningarna för sådana privata arkiv som förvarar detta slag av material genom att bevilja dem statsunderstöd.

2 § Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om de grunder och de förfaranden som skall iakttas vid beviljandet av statsunderstöd åt privata arkiv av anslag som tagits in i statsbudgeten för detta ändamål.

3 § Verksamhet som understöds

Med stöd av denna lag kan stadigvarande statsbidrag och statsbidrag enligt prövning beviljas för följande ändamål:

- 1) för insamling och förvaring av privat arkivmaterial;
- 2) för ordnande och förtecknande av detta slag av material samt för skapande av söksystem som befrämjar användningen av sådant material;
- 3) för tillgängliggörande av sådant material för forskare och andra som behöver dem; samt
- 4) för övrig verksamhet som befrämjar användningen av sådant material;

4 § Statsbidragsmyndigheten

Statsbidragsmyndighet för de i denna lag avsedda statsunderstöden är Riksarkivet.

2 kap. Stadigvarande statsunderstöd

5 § Till statsunderstöd berättigade arkiv

Stadigvarande statsunderstöd kan beviljas privat arkiv som undervisningsministeriet, efter att ha erhållit Riksarkivets utlåtande, godkänt som berättigat till statsstöd och som i fråga om dess verksamhet är av vetenskaplig och samhällelig betydelse och som upprätthålls av registrerad förening eller stiftelse.

6 § Förutsättningar för stadigvarande statsunderstöd

Förutsättningar för erhållande av stadigvarande statsunderstöd är, att:

- 1) i arkivet iakttas denna lag och med stöd av den utfärdade föreskrifter och anvisningar samt av Riksarkivet utfärdade anvisningar rörande arkivets medelförvaltning och dess övervakning samt arkivets verksamhet;
- 2) det arkivmaterial som förvaras i arkivet till väsentliga delar är tillgängligt för forskare och andra som behöver dem och att arkivet har en organiserad forskarservice;
- 3) vården av arkivmaterialet i arkivet är åtskild från annan eventuell verksamhet som bedrivs av den som upprätthåller arkivet;
- 4) arkivmaterialet förvaras i arkivutrymmen som godkänts av Riksarkivet;
- 5) arkivet har en tillräckligt stor och fackligt kompetent personal, samt
- 6) arkivet har av Riksarkivet godkända regler för styrningen av verksamheten.

7 § Bestämningen av statsunderstödet

Det stadigvarande statsunderstödet kan uppgå till högst 80 procent av arkivets godtagbara utgifter, som omfattar utgifterna för utrymmen, personal och övrig verksamhet, vilka är tillräckligt dimensionerade.

Verksamhetens kvalitet och omfång samt dess förmånlighet och resultat skall beaktas vid fastställandet av statsunderstödet.

3 kap. Statsunderstöd enligt prövning

8 § Särskilt statsunderstöd enligt prövning

Privat arkiv som erhåller stadigvarande statsunderstöd som avses i 5 § kan på grund av särskilda skäl utöver det stadigvarande statsunderstödet inom ramen för statsbudgeten

beviljas särskilt statsunderstöd enligt prövning upp till det fulla beloppet av arkivets utgifter förutsatt att arkivet har synnerligen betydelsefulla uppgifter i anslutning till dokumentering av kulturföreteelser och främjande av forskningsmässig användning av dokumentationsmaterial.

9 §

Statsunderstöd enligt prövning av engångskaraktär

Privat arkiv som avses i 5 § kan inom ramen för statsbudgeten på engångsbasis beviljas statsunderstöd enligt prövning för betydande specialutgifter, utvecklingsprojekt och för sådana arkivs gemensamma projekt.

4 kap. Särskilda föreskrifter

10 §

Finansieringen av statsunderstöden

Statsunderstöden i enlighet med denna lag skall i första hand betalas med de vinstmedel av tippning och penninglotteri som i statsbudgeten anvisats för främjande av vetenskap.

11 §

Tillämpningen av statsunderstödslagen

På statsunderstöd som avses i denna lag tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

12 §

Arkivmateriallets offentlighet

Om offentligheten av material som förvaras i privat arkiv som erhåller statsunderstöd skall iakttas vad som överenskommits med överlåtaren om offentligheten. Dessutom gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om handlingars offentlighet och sekretess.

13 §

Grunderna för avgifter

Privat arkiv som erhåller statsunderstöd kan uppbära skäliga avgifter för sina prestationer.

14 §

Verksamhetens upphörande

Om privat arkiv som erhåller statsunderstöd upphör med sin verksamhet skall det arkivmaterial som det har i sin besittning förvaras på ett sätt som godkänns av Riksarkivet.

5. kap.
Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

15 §
Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Genom denna lag upphävs lagen om statsbidrag för arkiv av privat karaktär av den 20 december 1974 (998/1974) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

16 §
Övergångsbestämmelse

Privat arkiv som varit berättigat till lagstadgat statsbidrag enligt den lag som skall upphävas är berättigat till stadigvarande statsunderstöd i enlighet med 5 § denna lag.

När det är fråga om statsbidrag som beviljats innan denna lag träder i kraft, tillämpas de föreskrifter som varit gällande vid tidpunkten för beviljandet av statsstödet på användningen och övervakningen av användningen av statsbidraget, på fastställandet av det slutgiltiga statsbidraget samt på återställande och återkrav av statsbidraget.

17 §
Närmare anvisningar

Riksarkivet kan utfärda närmare anvisningar för arkiv som erhåller statsunderstöd om deras medelförvaltning och dess övervakning samt om arkivets verksamhet.

Helsingfors den 2006

Republikens President

Undervisningsminister

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 952-485-180-6

ISBN 952-485-181-4 (PDF)

ISSN 1458-8102

Julkaisumyynti / Bokförsäljning

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet
PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)
00014 Helsingin Yliopisto / Helsingfors Universitet
puhelin / telefon (09) 7010 2363
faksi / fax (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi